

Могилянка завжди почувалася агентом змін

18 жовтня, 2022, 18:17

Тридцять років відродження НаУКМА

АВТОР

Сергій Квіт

Президент Національного університету "Кієво-Могилянська академія"

Коли я був студентом факультету журналістики Київського державного університету імені Тараса Шевченка у 1986–1991 роках, **Києво-Могилянська академія** була настільки живим міфом, що для киян було цілком очевидно: вона має знову запрацювати як передовий український заклад вищої освіти. Чи навіть більше: відчувався певний подив у громадській думці, чому вона досі не відкрилася. Присутність там Київського вищого військово-морського політичного училища сприймалася як історичне непорозуміння.

Один із перших мітингів у Києві був організований «Громадою» студентів

КДУ ім. Тараса Шевченка 1989 року саме на захист Києво-Могилянської академії. Ця організація була вже не підпільною, але все ще не легальною, оскільки радянське законодавство не давало простору для створення громадських об'єднань. Керівництво КВВМПУ направляло в натовп мітингувальників своїх курсантів (майбутніх політруків), коротко підстрижених, вдягнених у спортивні костюми. Учасники мітингу їх одразу ідентифікували і голосно висміювали.

Цей присмак революційності, фактичності, відповідальності супроводжував фантастичний за своєю рішучістю і концептуальністю проєкт відродження Могилянки, реалізований В'ячеславом Брюховецьким і його командою. Багато правил, підходів і розуміння статусу університету визначалися у процесі, по живому. Спочатку Університет «Києво-Могилянська академія» навіть був недержавним закладом.

Ректор Брюховецький, чи просто Брюх, брав на себе відповідальність буквально за все, часто проходячи по лезу ножа. Наприклад, уже 1992 року він почав брати на роботу співробітників за контрактом, хоча такої легальної можливості тоді ще не існувало. Це давало можливість швидко формувати колектив однодумців, ставлячи правильні завдання і швидко відсікаючи зовсім випадкових людей.

Відроджена Києво-Могилянська академія виявилася напрочуд успішним проєктом, оскільки не мала радянської спадщини. За висловом професора Валерія Хмелька, справжнього корифея української соціології, перші могилянські викладачі вже були якісно новою командою, хоч усі вони сформувалися в різних радянських вищих навчальних закладах та академічних інститутах. Адже головною мотивацією було створити з чистого аркуша такий університет, де вони самі хотіли б працювати.

Пізніше додалася ще одна причина працювати саме у Могилянці: студенти були справді інакшими, надзвичайно мотивованими, з ними було цікаво спілкуватися, до них почали ставитися, як до молодших колег. Тобто викладачі практично відразу мали можливість бачити результати своєї праці, які були очевидно успішними. Серед першого набору 1992 року

значна група студентів уже навіть мала вищу освіту.

Я пам'ятаю дискусії початку 2000-х років, в яких лідерами виступали професори Володимир Моренець і Володимир Панченко: що ж привело до успіху Національного університету «Києво-Могилянська академія»? Тоді ми дійшли згоди, що таких головних причин дві: оригінальне вступне тестування, через яке НаУКМА відбирав «своїх» студентів, а також система Liberal Arts Education, що давала можливість студентам формувати власну траєкторію навчання. Корупція так і не знайшла собі місця у відродженій Могилянці.

Практично всі інновації в українській системі вищої освіти після 1991 року потрапили в українську вищу освіту через НаУКМА як певний експериментальний майданчик. Вступне тестування, яке пізніше перетворилося на ЗНО, попервах було набагато вимогливішим. Воно включало в себе сім предметів, так, математика, українська й англійська мови, правознавство, історія Києво-Могилянської академії були однаковими для всіх абітурієнтів.

Також це дві робочі мови (українська та англійська), перехресний вступ, перші бакалаврські, магістерські та PhD програми, перший Центр працевлаштування, перший Центр забезпечення якості освіти, перші опитування студентів про якість навчання і викладання, реальне студентське самоврядування та інші. Переважно вони були легалізовані Законом України «Про вищу освіту» 2014 року. Могилянці далі беруться до важливих і сміливих проєктів.

НаУКМА завжди почувався агентом змін: не лише, власне, у сфері вищої освіти, а й узагалі суспільних змін, вільною трибуною, свого роду мас-медіумом, коли має значення все, що проголошується чи відбувається в університеті. НаУКМА був активним учасником усіх революцій. І сьогодні наші викладачі, студенти, випускники і співробітники воюють на фронті проти російських загарбників, п'ятеро з них віддали своє життя за незалежність України. Також це участь в інших фронтах — дипломатичному, медійному, інформаційних технологій, правничому,

логістичному та інших — цієї гібридної війни.

Неодмінно переможемо у цій чотирьохсотлітній війні за незалежність, яка насправді розпочалася 1622 року, коли в Москві вперше палили українські книжки. 407 років із дня заснування, 30 років із дня відродження. Час плінний, Києво-Могилянська академія вічна.